

Regler om dricksvatten

Vatten är vårt viktigaste livsmedel och det ska vara rent och hälsosamt att dricka. Om du har ett vattenverk som producerar vatten till en skola, en restaurang, ett vårdhem eller en campingplats måste du registrera det hos miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Hur rent vattnet ska vara styrs av Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten. Föreskrifterna gäller för alla vattenverk som producerar 10 m³ dricksvatten eller mer per dygn eller som försörjer fler än 50 personer, till exempel en samfällighet. De gäller även för vattenverk som producerar vatten till kommersiella och offentliga verksamheter. Det kan till exempel vara en förskola, en restaurang, ett kafé, en kiosk, en campingplats eller en idrottsanläggning.

Några ordförklaringar

Dricksvatten är det vatten som du använder till dryck och matlagning, till exempel för att brygga kaffe, skölja grönsaker eller koka sylt.

Vattenverk är den anläggning där vattnet samlas upp, behandlas och förvaras.

Distributionsanläggning kallas den del av anläggningen som transporterar vattnet till de som ska använda det.

Registrering och kontroll av vattenverk

Om du är ansvarig för ett vattenverk som omfattas av dricksvattenföreskrifterna ska du göra en anmälan hos miljö- och hälsoskyddsnämnden, som registrerar din verksamhet. Handläggningen av din anmälan kostar 1 725 kronor och du kommer att få ett skriftligt beslut. Efter registreringen bokar vi en tid för ett första besök vid din anläggning.

Vid besöket kontrollerar vi bland annat att du tar vattenprover och att det finns någon som ansvarar för att sköta om anläggningen.

Varje år får du betala en avgift för kontrollen. Hur stor avgiften blir beror på

- hur mycket vatten som produceras
- vattnets kvalitet
- hur du sköter anläggningen
- miljöförvaltningens erfarenheter från kontrollerna vid din anläggning.

Om du sköter din verksamhet bra behövs mindre kontroll och din avgift kan bli lägre.

Krav på god kvalitet

Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent. Det får inte innehålla mikroorganismer, parasiter eller ämnen som kan vara farliga för människors hälsa. Vattnet måste uppfylla vissa kvalitetskrav som finns angivna i bilaga 2 i Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter.

För att kontrollera om vattnet uppfyller kraven måste du ta prover regelbundet. Proverna ska du lämna till ett ackrediterat laboratorium för analys.

Krav på god hygien

För att dricksvattnet som du producerar ska hålla god kvalitet måste du även uppfylla kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004, bilaga II. Där finns bland annat regler om lokaler, utrustning, personlig hygien, livsmedelsprodukter och utbildning för personalen.

Ta prov regelbundet

Du måste låta undersöka vattnets mikrobiologiska och kemiska kvalitet flera gånger per år. Det finns två olika typer av undersökningar:

- Normal undersökning där man bland annat analyserar halten bakterier, järn, pH och grumlighet, så kallad turbiditet.
- Utvidgad undersökning där man analyserar alla ämnen i bilaga 2 i Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter och har ett gränsvärde.

En utvidgad undersökning kan inte ersätta en normal undersökning.

Hur många prover du ska ta beror dels på hur mycket vatten du producerar och dels på den kvalitet som vattnet har innan det behandlas.

Om vattenverket producerar mindre än 10 kubikmeter vatten per dygn räcker det med

två normala undersökningar per år och en utvidgad undersökning vart tredje år.

Om vattenverket producerar 10 kubikmeter vatten eller mer per dygn måste du göra flera provtagningar.

Program för regelbunden undersökning

Som ansvarig för vattenverket ska du ta fram ett förslag som beskriver var (vilken kran), hur ofta och när på året normal och utvidgad undersökning ska göras. Förslaget ska utgå från de uppgifter som finns i bilaga 3 i dricksvattenföreskrifterna.

Du ska skicka förslaget till miljö- och hälsoskyddsnämnden, som fastställer det.

Behandling av dricksvatten

Om undersökningarna visar att vattnet inte uppfyller lagstiftningens krav på kvalitet måste du vidta åtgärder. Finns det bakterier eller parasiter i vattnet kan till exempel UV-ljus eller klorering vara en lösning.

Om vattnet innehåller kemiska ämnen finns det olika filter som kan hjälpa.

Om du inte vet hur du ska hantera problemen kan du ta kontakt med en brunnsborrhare eller en konsult. Du kan också fråga om råd på laboratoriet där du lämnade in vattenprovet.

Larm

Om vattnet måste desinficeras, pH-justeras eller filtreras ska det finnas larm som varnar om det skulle uppstå något fel.

Larmet ska vara tydligt och måste kunna uppfattas av den som är ansvarig. Det kan till exempel vara kopplat till en mobiltelefon.

Beskrivning och driftinstruktioner

Det finns inga krav i lagstiftningen på att alla rutiner och instruktioner i din verksamhet ska vara dokumenterade.

I de flesta fall behövs ändå någon form av dokumentation, till exempel en beskrivning av vattenverket och instruktioner för att vattnet ska vara säkert.

Om du har ett kafé eller restaurang med en egen vattentäkt kan det räcka med att du muntligt kan beskriva dina rutiner och arbetssätt.

Vid större vattenverk där det kan finnas flera ansvariga personer ska det alltid finnas skriftliga beskrivningar.

I beskrivningen av vattenverket kan det ingå

- uppgifter om vattenverkets namn och adress
- uppgifter om ansvarsfördelning

- uppgifter om vattentäkten eller vattentäkterna
- ritningar
- uppgifter om behandlingsprocesser
- flödesschema
- uppgifter om kemikalierna som används och hur de förvaras
- uppgifter om hur mycket vatten som produceras.

I driftsinstruktionen kan det ingå

- instruktion över vattenverkets olika behandlingsprocesser
- instruktioner om hur kemikalier ska hanteras och doseras
- program för regelbundna undersökningar som är fastställt av miljö- och hälsoskyddsnämnden
- rutin för att kontrollera och kalibrera larm- och mätinstrument
- larmgränser
- en plan över de åtgärder som ska vidtas vid driftstörningar och larm
- kontaktuppgifter till personer som bör kontaktas vid allvarliga driftstörningar
- instruktioner för skydd och säkerhet.

Instruktioner för ledningsnätet

Reservoarerna måste rengöras med jämna mellanrum och det ska finnas instruktioner för hur ledningsnätet ska skötas. Vattnet får inte stå stilla för länge i ledningarna eftersom bakterier kan växa till då.

Identifiera risker genom HACCP

Vattenverk ska, när det är nödvändigt, ha rutiner och arbetssätt som grundar sig på HACCP-principerna i artikel 5.2 i förordning (EG) nr 852/2004. HACCP står för Hazard Analysis and Critical Control Points eller på svenska faroanalys och kritiska stympunkter.

Syftet med HACCP är att förebygga, upptäcka och förhindra att vattnet som du producerar blir skadligt för konsumenten.

Du ska kunna beskriva följande:

- Vilka större faror som finns och som måste förebyggas, tas bort eller minskas till en acceptabel nivå.
- Hur farorna ska kontrolleras.
- Vilka gränser som ska gälla; vad kan accepteras eller inte accepteras.
- Vad du gör om gränsen överskrids.
- Hur du ändrar processen så att faran inte uppstår igen.

Du är skyldig att åtgärda brister och lätt informera

Om det vid provtagning visar sig att vattnet inte uppfyller kvalitetskraven, måste du ta reda på varför och så snabbt som möjligt lösa problemet.

Kom ihåg att du måste berätta om problemet för alla som använder vattnet. Du är också skyldig att informera miljöförvaltningen.

Läs mer om dricksvatten på

- Svenskt Vattens webbplats svensktvatten.se
- Livsmedelsverkets webbplats livsmedelsverket.se
- Livsmedelsverkets vägledning Kontrollwiki, kontrollwiki.livsmedelsverket.se/

Den här informationen är ett urval av reglerna som finns i Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten.

Kontakta miljöförvaltningen

Telefon: 018-727 43 04

måndag–fredag 9.00–12.00

E-post: miljoforvaltningen@ uppsala.se

Postadress: Uppsala kommun,
Miljöförvaltningen, 753 75 Uppsala

[uppsala.se/livsmedel](http:// uppsala.se/livsmedel)